

CÁNTICH A MARIA SANTÍSSIMA DE LA SERRA DE PINÓS,

PER LA NECESSITAT DE AYGUA.



Puig remediau de tota ansia
Als que acuden á Vos :
Deunos pluja en abundancia
Verge Santa de Pinós.

Del Cel sou anomenada
Ab nom de Font Cristallina
Perque siau invocada
Cuant l' aixut nos arruina
Essent de ayguas rica mina
Per l's que se recordan de Vos, &c.

Vos sou divina canal
Per la cual Deu nos envia
De las ayguas lo raudal
Que tot ho fecunda y cria
Y la sequedat desvia
Que tant afligeix á nos, &c.

Espaciós mar vos declara
La Divina Omnipotencia
En que se omplen de aygua clara
Los núvols de sa clemencia
Per portar la opulencia
A tot poble fervorós. &c.

Sou lo núvol misteriós
Que aquella pluja oculta
Ab que l' Pare poderós
Restablí la terra inculta
Y aquesta no s' dificulta
cuant se recorre á Vos, &c.

En la pedra del desert
Se esplica vostra virtut
Concedint ab gran concert
Dels cristalls la plenitut

ψ. Operi Domine Cælum nubibus.



Prometent que en temps de aixut
Podriam venir á Vos, &c.

Tots sos bens y richs tresors
Posá Deu en vostras mans,
Pera que dels pecadors
Remediassou los afanys
Auxiliant en los treballs
Al cristiá congoixós, &c.

Dispensera de tot be,
Y amparo de afligits,
Vos feu lo Senyor també
Refugi dels compungits,
Perque siam afavorits
En vida y en mort per Vos, &c.

Puig que Deu vos ha posada
Per patrona en esta Serra
Preserveu tota la terra
De tempestats y secada,
Doneu l' aygua desitjada
Als que recorren á Vos, &c.

Antigua sou Protectora
En tota necessitat
Siaunes intercessora
No mireu nostra maldat,
En Vos refugi han trobat
Sempre l's contrits pecadors, &c.

TORNADA

En est mont mar de inconstancia
Segur Nort tenim en Vos :
Deunos pluja en abundancia
Verge Santa de Pinós.

℞. Et para terræ pluviam.

OREMUS.

Deus in quo vivimus, movemur, & sumus, pluviam nobis tribue congruentem ut presentibus subsidiis sufficienter adjuti, sempiterna fiducialitús appetamus. Per Christum &c.

MANRESA : IMPRENTA DE TRULLÁS.

LA MARE DE DÉU DE PINÓS

VENERADA EN EL SEU SANTUARI

El primitiu origen del Santuari sembla que cal buscar-lo en el col·legi que l'Orde dels Templers hi va establir en una data imprecisa, però que hem de situar entre el 1118 i el 1312, anys de la fundació i de l'extinció de l'Orde. Dissolta aquesta, passaria, com tots els seus béns, a l'Orde de Sant Joan de Jerusalem, vulgarment dita dels Hospitalers. Sembla que poc a poc aniria minvant la devoció popular, a l'extrem que a primeries del segle XVI ja gairebé havia cessat el servei del culte.

A l'1 de setembre de 1507 se situa la tradició de l'aparició de la Mare de Déu, al veí de Matamargó, Bernat Casas, i el dia 5 de setembre següent, a l'església del seu poble, l'al·ludit Bernat Casas fa una declaració jurada, davant l'autoritat eclesiàstica designada pel Bisbe d'Urgell i el Cònsol de Cardona, els quals l'interroguen del prodigi, i ell contesta i confessa que tot és cert i que tot fos en condemnació de la seva ànima si així no era com ell havia deposat. Aquest curiós i interessant document era conservat, abans del 1936 — ara no ho sabem — a la Col·legiata de Sant Vicenç de Cardona. En el cambril del Santuari de Pinós hi ha un quadre que representa el «Judici de Bernat Casas» amb la transcripció del document del judici. Al nostre entendre, aquí hi trobem un anacronisme, ja que els dos documents diuen que dilluns, dia 5 de setembre de 1507, Bernat Casas fou interrogat sobre l'autenticitat de l'Aparició. El vident diu que «dimecres, primer de setembre, dia de Sant Gili...» Constatem que si el dia 5 era dilluns, el dia 1 del mateix mes i any no era dimecres, sinó dijous. Però, en canvi, l'any anterior, o sigui el 1506, el dia 1 de setembre sí que era dimecres. O sigui que, en tot cas, l'Aparició de la Mare de Déu caldria traslladar-la a l'any anterior (1-IX-1506) i el judici de Bernat Casas seria un any més tard (5-IX-1507).

El que sí és ben cert és que al segle XVI s'anava bastint la casa i l'hostal, i en 1531 ja hi consta a l'església un altar de pedra i un retaule antic, Però l'obra devia tenir successives reformes, ja que la façana ostenta la data de 1642 junt amb l'escut de l'Orde dels Hospitalers.

La imatge titular de la Verge que s'hi venera, i que se salvà de l'incendi del 1936, és de fusta, l'atribuïm al segle XVI, que ens recorda una tradició gòtica. Amida uns 70 cms sense comptar-hi la peanya. Porta el Nen Jesús al braç esquerre i en la mà dreta hi serveja una pinya, distintiu de Pinós. Antigament es presentava amb els vestits postissos, però ara, sense aquests, la imatge llueix la seva noble bellesa.

* * *

Són molt nombroses les edicions de goigs a la Mare de Déu de Pinós, la primera que co-neixem de les quals és de l'any 1696, i que no fa esment de l'aparició. Successivament en trobem tres textos diferents: els goigs de tot temps, que apareixen sempre amb el títol de *Miraculosa aparició de Maria Santíssima de la Serra de Pinós* i el *Càntic a Maria Santíssima de la serra de Pinós per la necessitat de l'aigua*. Els goigs editats durant el present segle, amb un text diferent dels anteriors, ja apareixen titulats «*Goigs en alabança de l'aparició miraculosa de la Mare de Déu en la serra de Pinós*». La darrera edició és estampada l'any 1948.

Joan Font i Rius